

Бабин Яр як місце порозуміння

Світлана Побережник

Мета цього заняття у вихованні сприйняття Бабиного Яру як місця порозуміння і примирення шляхом ознайомлення з практиками вшанування трагедії після війни та в сучасності, а також через опрацювання матеріалів Міжнародного архітектурного конкурсу ідей "Бабин Яр - Дорогожицький некрополь".

Мета:

поглибити в учнів розуміння необхідності вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру, сприйняття Бабиного Яру як місця порозуміння і примирення шляхом опрацювання матеріалів Міжнародного архітектурного конкурсу ідей "Бабин Яр - Дорогожицький некрополь"; виховання толерантності до пам'яті різних груп населення.

Очікувані результати:

після цього заняття учні зможуть:

- дослідити політику влади і ставлення населення в радянський та пострадянський періоди щодо вшанування жертв Бабиного Яру;
- проаналізувати, що таке конфлікт пам'яті;
- вдосконалити навички дослідження, аналізу й синтезу;
- усвідомити необхідність примирення та порозуміння задля спільного блага.

Тривалість: 45 хвилин.

Формат: урок, виховна година, проект.

Необхідні матеріали:

планшети або смартфони з доступом до мережі інтернет.

План заходу

Крок 1. Випереджальне завдання

Об'єднайте учасників у пари/групи і дайте випереджальне завдання (за декілька днів до уроку або на попередньому уроці): дослідити, як вшановували пам'ять за радянських часів і за часів перебудови органи влади та громадськість. Дослідження можна провести за такими запитаннями.

Або

Поставте одне проблемне запитання до всіх груп: *"Чи можна стверджувати, що політика влади та громадськості зі вшанування жертв Бабиного Яру у повоєнний період (з листопада 1943 року до створення незалежної України) була спрямована на увічнення пам'яті та вшанування жертв Бабиного Яру?"*.

Порадьте учасникам готуватися за такими матеріалами віртуальної виставки:

- архітектурні конкурси 1965 року;
- радянський пам'ятник 1976 року;
- офіційні церемонії за радянських часів;
- вшанування пам'яті за часів перебудови;
- несанкціонований мітинг 1966 року;
- неформальне вшанування пам'яті за радянських часів

Запитання для випереджального завдання:

- Якою була політика влади з листопада 1943 року до другої половини 1980-х років щодо пам'яті жертв Бабиного Яру? Назвіть ключові події цього періоду, що характеризують політику влади.
- Чи підтримувало населення політику держави зі вшанування жертв Бабиного Яру в період з листопада 1943 року до другої половини 1980-х років? Відповідь аргументуйте. Як громадськість вшановувала жертви Бабиного Яру в цей період?
- Чи змінилась політика влади зі вшанування жертв Бабиного Яру у другій половині 1980-х – на початку 1990-х років і в чому полягали ці зміни? Відповідь аргументуйте. Які наслідки цієї політики?

Крок 2. Початок та представлення досліджень

На початку заняття обговоріть з учнями кілька запитань, потім попросіть учнів представити результати досліджень у вигляді коротких тез.

Запитання для учнів:

- Які враження, емоції у вас виникли під час роботи з матеріалами виставки?
- Чи всі матеріали виставки були для вас зрозумілими? (якщо ні – то вкажіть, які саме)

Крок 3. Поглиблене обговорення

Продовжіть обговорення за такими запитаннями.

Опісля - коротко розкажіть про сучасний стан вшанування пам'яті та мету Міжнародного архітектурного конкурсу ідей "Бабин Яр – Дорогожицький некрополь".

Запитання до учнів:

- Чи можливо, завдяки отриманій під час ваших досліджень інформації, стверджувати про наявність конфлікту пам'яті щодо Бабиного Яру? Аргументуйте свою думку.
- Припустіть, що спровокувало цей конфлікт? Якими, на вашу думку, були причини цього конфлікту?
- До яких наслідків це призвело? Визначте наслідки впливу конфлікту пам'яті на долю Бабиного Яру?
- Який вплив/значення має така державна політика на культуру пам'яті українського суспільства?

Крок 4. Робота з матеріалами конкурсу

Дайте завдання учням опрацювати матеріали виставки щодо архітектурного конкурсу. Попросіть їх визначити, як учасники конкурсу в своїх концепціях реалізували ідею "Бабин Яр – місце порозуміння". Найкраще об'єднати учнів у сім груп (залежно від ситуації та наявного часу, можна взяти для опрацювання тільки частину конкурсних матеріалів). Попросіть групи презентувати результати роботи.

Крок 5. Підсумок

Попросіть учнів створити свій варіант комплексу, де Бабин Яр став би місцем порозуміння націй і народів щодо увічнення пам'яті всіх жертв Бабиного Яру. (Цей крок може бути також домашнім дослідженням або проектною роботою.)